

постояно да изпращатъ ученици и да ги подържатъ. Днесъ ч-щата насочватъ своята целъ въ три области: 1) читалня, 2) библиотека и 3) просвѣтителна дейность. Нѣкои изказаха мнение, че ч-щата трѣбва да насочатъ своята дейность къмъ библиотекитѣ. Ако изостави другитѣ задачи, азъ мисля, че ч-щето ще измѣни своята форма. Но какъ ще се оформи, какъ ще се развива ч-щето за напредъ това е единъ въпросъ, който сега не можемъ да разрешимъ. Той ще се разреши отъ други обществени учреждения и отъ цѣлокупното развитие на нашата страна. Но до тогава, до като не е изучено какъ и въ какви насоки ще се развиятъ нашитѣ ч-ща, при поставяното основитѣ на съюза ний трѣбва да се съобразяваме съ настоящето тѣхно положение. Ний правимъ уставъ не за бждещето, а за настоящето и не трѣбва да вмѣкваме работи, които не знаемъ дали ще се сбъднатъ. Ний сме дошли на учредителенъ конгресъ, ний нѣма да създаваме нова организация на ч-щата: това искамъ добре да се схване. Ний вече имаме създадена организация на ч-щата. Нашия конгресъ има за задача да създаде една по-висша фаза на организация, една по-голѣма организация, която ще вземе своитѣ задачи отъ малкитѣ организации и заедно съ тѣхъ ще действа. Тия организации, които сѣществуватъ, тѣ сѣ автономни организации въ живота на които не можемъ да се мѣсимъ като съюзъ. Ний не можемъ да имъ наложимъ други цѣли отъ ония, които тѣ иматъ. Не забравяйте, че това сѣ организации, въ които намиратъ мѣсто всички хора, отъ всички слоеве на нашето общество, които чувствуватъ малко или много нужда отъ просвѣта. Ч-щата не сѣ и не могатъ да бждатъ професионални организации, за това не можемъ да имъ налагаме други задачи. Тамъ има разнообразни интереси; тѣ преследватъ разнообразни цели. Ний ще се съобразяваме съ това, когато ще правимъ устава. Ч-щата не могатъ да бждатъ политически клубове, нито професионални организации, но тѣ могатъ да действуватъ и за едното и за другото съ своята автономна дейность.

Задача на съюза може да бжде и трѣбва да бжде — да импулсира, подпомага дейността на тия организации. По-вече отъ това, ако съюза направи ще се намѣси въ автономността на тия организации.

Отъ кжде трѣбва да се издържатъ ч-щата? Безспорно, че ний трѣбва, и можемъ да очакваме отъ държавата и общината. Ний ще настояваме. Държавата, която харчи за непроеизводителни цѣли толкова пари, тя може и трѣбва да отдѣли отъ своитѣ приходи една часть. Държавата трѣбва да се намѣси съ своята помощ и да подпомогне частната инициатива. Но не бива никога да се мисли, щото държавата да отнеме ч-щата отъ частната инициатива. Но не бива никога да се мисли, щото държавата да отнеме читалищата отъ частната инициатива, защото държавата е лошъ стопанинъ. Вий ми посочихте Народната библиотека, тя не е уредена. А плѣвенското ч-ще и библиотека стои по-горе надъ народната библиотека, защото тамъ работи частната инициатива. Съюза ще иска отъ държавата, тя само да даде своята материална подкрепа на ч-щата. Така днесъ се слагатъ основитѣ на нашия съюзъ. Ний ще се съобразяваме съ настоящето положение на отдѣлнитѣ организации; ако това положение се измѣни, ний ще измѣнимъ и устава на съюза. Въ съюза трѣбва да привлечемъ всички ч-ща въ нашата страна, като ги оставимъ автономни въ своята организациа и дейность. (Ржкоплѣскания).

Димитровъ. Отъ страхъ да не повтора нѣкой казани вече работи, азъ ще бжда кратъкъ. Миналата дейность на ч-щата не трѣбва да забравяме по следнитѣ съображения: това, което бѣше преди освобождението ч-щето, това е днесъ въ селата. Въ градоветѣ днесъ ч-щата иматъ съвършено друга